

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE**

NACRT

**ZAKON O
ORGANIZACIJAMA I REPREZENTATIVNIM ORGANIZACIJAMA OSOBA SA
INVALIDITETOM I CIVILNIH ŽRTAVA RATA**

Sarajevo, svibanj 2021. godine

ZAKON O ORGANIZACIJAMA I REPREZENTATIVNIM ORGANIZACIJAMA OSOBA SA INVALIDITETOM I CIVILNIH ŽRTAVA RATA

I – OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim zakonom uređuje se postupak i uvjeti sticanja statusa organizacije osoba sa invaliditetom i organizacije civilnih žrtava rata, statusa reprezentativne organizacije osoba sa invaliditetom i reprezentativne organizacije civilnih žrtava rata, područje djelovanja, svrha i ciljevi djelovanja, zadaci, vođenje registra organizacija, finansiranje, kao i druga pitanja od značaja za funkcioniranje organizacija na nivou općina, kantona i Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 2.

(Definicije)

(1) U smislu ovog zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) organizacija – udruga građana koje je u smislu ovog zakona ostvarilo status organizacije osoba sa invaliditetom, odnosno organizacije civilnih žrtava rata, ili reprezentativne organizacije osoba sa invaliditetom, odnosno reprezentativne organizacije civilnih žrtava rata.
- b) organizacija osoba sa invaliditetom, (u daljnjem tekstu: OOSI) je udruga koje okuplja osobe sa istom vrstom invaliditeta, urođenog ili stečenog van ratnih okolnosti, kao i udruga koje okuplja osobe sa statusom invalida rada bez obzira na vrstu invaliditeta, a koja djeluje u interesu svoga članstva i u javnom interesu, na svim područjima od značaja za njihov položaj, a koja su definirana UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom (u daljnjem tekstu: Konvencija);
- c) organizacija civilnih žrtava rata, (u daljnjem tekstu: OCŽR) je udruga koje okuplja osobe sa utvrđenim statusom civilne žrtve rata (u daljnjem tekstu: CŽR), djeluje u interesu svoga članstva i u javnom interesu, na svim područjima koja su definirana Konvencijom kao i drugim područjima od značaja za njihov položaj;
- d) reprezentativna općinska OOSI je organizacija koja okuplja najveći broj redovitih članova iste vrste invaliditeta ili redovitih članova sa statusom invalida rada sa područja jedne općine.
- e) reprezentativna kantonalna OOSI je organizacija koja, iz većine općina tog kantona, okuplja najveći broj redovitih članova iste vrste invaliditeta ili redovitih članova sa statusom invalida rada.
- f) reprezentativna federalna OOSI je organizacija koja okuplja najveći broj redovitih članova iste vrste invaliditeta ili redovitih članova sa statusom invalida rada, i organizacija članica sa područja najmanje pet kantona.
- g) reprezentativna općinska OCŽR je organizacija koja okuplja najveći broj redovitih članova sa utvrđenim statusom CŽR iz populacije osoba sa invaliditetom (u daljnjem tekstu: OSI), i članova obitelji civilne žrtve rata sa područja jedne općine.
- h) reprezentativna kantonalna OCŽR je organizacija koja, iz većine općina tog kantona, okuplja najveći broj redovitih članova sa utvrđenim statusom CŽR iz populacije OSI i članova obitelji CŽR.
- i) reprezentativna federalna OCŽR je organizacija koja okuplja najveći broj redovitih članova sa utvrđenim statusom CŽR iz populacije OSI i članova obitelji CŽR i organizacija članica, sa područja najmanje pet kantona.

- j) reprezentativnost na području općine, kantona ili Federacije može steći i OCŽR koja okuplja najveći broj redovitih članova posebne kategorije CŽR sa područja te općine, kantona ili Federacije.

- (2) Član OOSI i OCŽR i reprezentativne OOSI i OCŽR može biti redoviti i pomažući.
- (3) Redoviti član OOSI i reprezentativne OOSI može biti osoba kod koje je nalazom, ocjenom i mišljenjem nadležne zdravstvene ustanove ili Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja ili druge nadležne institucije, odnosno upravnim aktom nadležnog organa, utvrđen fizički, mentalni, senzorni ili intelektualni invaliditet, koji je urođen ili stečen van ratnih okolnosti, odnosno posljedica profesionalnog oboljenja ili povrede na radu.
- (4) Redoviti član OCŽR i reprezentativne OCŽR može biti osoba koja sukladno sa važećim propisom ima utvrđen status CŽR.
- (5) Pomažući član OOSI i OCŽR i reprezentativne OOSI i OCŽR može biti bilo koje fizičko ili pravno lice koje na različite načine pomaže rad ovih organizacija.
- (6) Članstvo reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR čine redovni članovi pojedinih organizacija članica i redoviti članovi reprezentativne organizacije, koji pristupe organizaciji sukladno sa njenim utvrđenim procedurama.

II – NAČELA DJELOVANJA

Članak 3.

(Djelatnost)

- (1) Djelatnost koju obavlja OOSI i OCŽR, odnosno reprezentativna OOSI i OCŽR je neprofitna.
- (2) Sukladno važećim propisima, organizacije iz stavka (1) ovog članka mogu obavljati i profitnu djelatnost, pri čemu ona ne smije biti organizirana kao osnovna djelatnost.
- (3) Dobit ostvarena obavljanjem djelatnosti može se koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva organizacije utvrđenih statutom.

Članak 4.

(Standardi djelovanja)

OOSI i OCŽR, djeluju u područjima od značaja za položaj OSI i CŽR, koja su definirana Konvencijom, važećom Politikom u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini, te prioritetima utvrđenim u strateškim dokumentima u oblasti invalidnosti u Federaciji.

Članak 5.

(Svrha i cilj djelovanja)

Svrha OOSI i OCŽR je da na osnovama dobrovoljnog udruživanja i zajedničkih potreba promovišu i zagovaraju, štite i ostvaruju interese populacije koju okupljaju, s ciljem uživanja propisanih prava, postizanja jednakih mogućnosti i njihovog punog uključivanja.

Članak 6.

(Zadaci)

- (1) Radi postizanja svrhe i cilja djelovanja, u okviru svojih redovitih aktivnosti OOSI i OCŽR, odnosno reprezentativna OOSI i reprezentativna OCŽR izvršavaju sljedeće zadatke:
- a) utvrđuju interese i zagovaraju prava i potrebe OSI i CŽR u svim područjima od značaja za njihov položaj;

- b) doprinose senzibiliziranju javnosti i podizanju društvene svijesti o problemima i položaju OSI i CŽR;
- c) djeluju po pitanjima prevencije nastanka invaliditeta;
- d) kreiraju i provode programe koji pojedinim grupama OSI i CŽR omogućavaju aktivno učešće, pristupačnost, uključivanje i neovisno življenje;
- e) pružaju potporu pri ostvarivanju prava i potreba OSI i CŽR u oblastima socijalne i zdravstvene zaštite, odgoja i obrazovanja, rehabilitacije, radnog osposobljavanja i zapošljavanja, pravne zaštite, kulture, sporta i rekreacije;
- f) provode aktivnosti i programe koji su u funkciji sprečavanja i ublažavanja društvenih i psihičkih posljedica invaliditeta, te razvijanja socijalnih vještina OSI i CŽR;
- g) rade na poboljšavanju razumijevanja i provođenju odredbi Konvencije i drugih značajnih međunarodnih dokumenata koji uključuju pitanja invaliditeta, kako među populacijom koju okupljaju, tako i u sredini u kojoj djeluju;
- h) rade na informiranosti OSI i CŽR o njihovim pravima i obavezama;
- i) zagovaraju i djeluju na rješavanju pitanja arhitektonske i informacijsko-komunikacijske pristupačnosti, (uklanjanje arhitektonskih barijera, uvođenje i korišćenje suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija kao i znakovnog jezika, Braillevog pisma, augmentativne i alternativne komunikacije, te svih drugih dostupnih sredstava, načina i oblika komunikacije po izboru OSI i CŽR);
- j) kontinuirano rade na unapređenju kapaciteta organizacije;
- k) osiguravaju transparentnost i javnost rada i rezultata rada.
- l) potiču aktivnosti nadležnih institucija u cilju što uspješnijeg i bržeg rješavanja pitanja OSI i CŽR;
- m) sudjeluju u aktivnostima nadležnih institucija u kreiranju i definiranju mjera i akata koji uređuju pitanja od interesa za OSI i CŽR;
- n) uspostavljaju i razvijaju suradnju s državnim institucijama, drugim OOSI i nevladinim organizacijama, na domaćoj i međunarodnoj razini;

(2) OOSI i OCŽR mogu izvršavati i druge aktivnosti i zadatke koji su na osnovama općeg interesa članstva definirani osnivačkim aktima i programima organizacije.

III - STICANJE STATUSA OOSI I OCŽR

Članak 7.

(Podnošenje zahtjeva)

Zahtjev za sticanje statusa OOSI i OCŽR, podnosi se:

- a) za OOSI i OCŽR – koje su kao udruge građana upisane u kantonalne registre udruge – nadležnom kantonalnom ministarstvu koje vrši nadzor nad radom ovih organizacija (u daljnjem tekstu: nadležno kantonalno ministarstvo);
- b) za OOSI i OCŽR - koje su kao udruge građana upisane u federalni registar udruge – Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo);

Članak 8.

(Uvjeti za sticanje statusa OOSI i OCŽR)

(1) Status OOSI i OCŽR može steći udruga koje ispunjava sljedeće uvjete:

- a) da je registrirano sukladno sa važećim propisima,
 - b) da izvršava obveze utvrđene u čl. 5. i 6. ovog zakona na temelju akta o osnivanju i statuta,
 - c) da okuplja odgovarajući broj redovitih članova organizacije i to:
 - 1) za općinske OOSI i OCŽR minimalno 10 članova
 - 2) kantonalne OOSI i OCŽR minimalno 50
 - 3) federalne OOSI i OCŽR minimalno 100 članova
 - d) da raspolaže odgovarajućim tehničkim, materijalnim i ljudskim resursima za izvršavanje ciljeva i zadataka utvrđenih ovim zakonom i statutom organizacije.
- (2) Izuzetak predstavljaju OOSI i OCŽR sa područja Bosansko-podrinjskog kantona, Posavskog kantona i Kantona 10., koji mogu imati pola od definiranog minimalnog broja članova iz stava (1) tačka c) ovog zakona.

Članak 9.

(Dokazi o ispunjavanju uvjeta)

Uz zahtjev za sticanje statusa OOSI i OCŽR, dostavlja se:

- a) rješenje o registraciji udruge sukladno sa važećim propisima o udrugama i fondacijama,
- b) statut,
- c) spisak članova organa upravljanja,
- d) dokaz o broju redovitih članova, dostavljen u propisanoj aplikaciji, čiji će se sadržaj utvrditi posebnim aktom iz članka 23. ovog zakona,
- e) dokaz o posjedovanju tehničkih, materijalnih i ljudskih resursa za izvršavanje ciljeva i zadataka utvrđenih ovim zakonom i statutom.

Članak 10.

(Odlučivanje)

- (1) O zahtjevu za utvrđivanje statusa OOSI i OCŽR, sukladno članku 7. ovog zakona, a na temelju uvjeta propisanih u članku 8. ovog Zakona rješava nadležno kantonalno, odnosno Federalno ministarstvo (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo).
- (2) Rješenje kojim se rješava po zahtjevu iz stavka (1) ovog članka, nadležno ministarstvo donosi na temelju prijedloga povjerenstva, koje se formira radi utvrđivanja ispunjenosti uvjeta predviđenih ovim zakonom.
- (3) Povjerenstvo iz stavka (2) ovog članka, može se formirati kao ad hoc povjerenstvo ili stalno tijelo.

IV - STICANJE STATUSA REPREZENTATIVNOSTI

Članak 11.

(Utvrdjivanje statusa reprezentativnosti)

Status reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR, utvrđuje nadležno ministarstvo iz članka 10., stav (1) ovog zakona, a sukladno članku 7. ovog zakona, putem provođenja postupka javnog poziva za prikupljanje zahtjeva radi utvrđivanja statusa reprezentativnosti (u daljnjem tekstu: javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti).

Članak 12.

(Uvjeti za sticanje statusa reprezentativnosti)

Status reprezentativnosti može steći OOSI i OCŽR koja ispunjava sljedeće uvjete:

- a) da okuplja najveći broj redovitih članova na području općine, kantona ili Federacije, pri čemu kantonalna reprezentativna organizacija, mora okupljati redovite članove iz većine općina tog kantona i to najmanje po tri člana iz jedne općine, a federalna reprezentativna organizacija mora imati članice – kantonalne organizacije, u najmanje pet kantona, od kojih su minimalno dvije reprezentativne;
- b) da uspješno realizira programe u vezi sa zadacima iz članka 6. ovog zakona.

Članak 13.

(Javni poziv)

- (1) Redoviti javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti objavljuje se svake tri godine.
- (2) Prije isteka roka od tri godine, može se objaviti izvanredni javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti ukoliko reprezentativna organizacija za određenu vrstu invaliditeta, iz razloga propisanih ovim zakonom, izgubi taj status.
- (3) Izvanredni javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti objavljuje se samo za onu vrstu invaliditeta, koju je predstavljala organizacija koja je izgubila status reprezentativnosti.
- (4) Izvanredni javni poziv objavljuje se u roku od 30 dana od dana objave rješenja o prestanku statusa reprezentativnosti u službenim glasilima.
- (5) Status reprezentativnosti koji je organizacija stekla po izvanrednom javnom pozivu, utvrđuje se za period do isteka roka od tri godine, kada je predviđeno objavljivanje redovitog javnog poziva.

Članak 14.

(Dokazi u postupku javnog poziva)

- (1) Po javnom pozivu za utvrđivanje statusa reprezentativnosti obavezno se dostavljaju sljedeći dokazi:
 - a) dokaz o stečenom statusu OOSI i OCŽR,
 - b) dokaz o ukupnom broju redovitih članova, a sukladno članku 12., točka a) ovog zakona, za kantonalne reprezentativne organizacije dokaz o njihovoj teritorijalnoj zastupljenosti, a za federalne reprezentativne organizacije i dokaz o broju članica;
 - c) dokaz o angažovanosti na izvršavanju zadataka iz članka 6., točka l) m) i n) ovog zakona.
- (2) Javnim pozivom može se zatražiti i dostavljanje dodatne dokumentacije, sukladno aktuelnim prioritetima strateških dokumenata za unaprjeđenje položaja osoba sa invaliditetom.

Članak 15.

(Povjerenstvo za provođenje javnog poziva)

- (1) Javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti objavljuje se u službenim glasilima i najmanje dva dnevna lista.
- (2) Radi provođenja postupka javnog poziva formira se povjerenstvo koje utvrđuje ispunjenost kriterija za sticanje statusa reprezentativnosti.
- (3) Na prijedlog povjerenstva iz stavka (2) ovog članka, nadležno ministarstvo donosi rješenje kojim se OOSI, odnosno OCŽR, utvrđuje status reprezentativnosti, ili rješenje kojim se ovaj zahtjev odbija.

V – ZAJEDNIČKE ODREDBE O STATUSU OOSI, OCŽR I STATUSU REPREZENTATIVNOSTI

Članak 16.

(Dvostruko članstvo)

Ukoliko se u postupku utvrđivanja statusa OOSI i OCŽR i statusa reprezentativnosti, utvrdi dvostruko članstvo jedne osobe ili organizacije, iste se neće uzimati u obzir prilikom utvrđivanja statusa niti za jednu organizaciju.

Članak 17.

(Prestanak statusa)

- (1) Prestanak statusa OOSI i OCŽR, kao i statusa reprezentativnosti utvrditi će se rješenjem nadležnog ministarstva, i to:
 - a) po zahtjevu nositelja statusa;
 - b) brisanjem udruge iz registra udruge prema važećim propisima o udrugama i fondacijama;
 - c) ukoliko nositelj statusa ne djeluje sukladno sa čl. 4., 5. i 6. ovog zakona;
 - d) ukoliko se u postupku redovitog ili izvanrednog nadzora, utvrdi da je nositelj statusa prestao ispunjavati bilo koji od uvjeta propisanih ovim zakonom;
 - e) ukoliko se utvrdi nenamjensko trošenje sredstava (članak 32., stavak (2) ovog zakona);
- (2) OOSI i OCŽR kojoj je utvrđen prestanak statusa, novi zahtjev za utvrđivanje statusa, može podnijeti po isteku roka od jedne godine od dana objave rješenja u službenim glasilima.
- (3) Reprezentativna OOSI i OCŽR, kojoj je utvrđen prestanak statusa reprezentativnosti iz razloga propisanih u članku 32., stavak (2) ovog zakona nema pravo prijave na prvi sljedeći redoviti javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti.
- (4) Rokovi iz stava (3) ovog članka računaju se od dana donošenja rješenja o prestanku statusa.

Članak 18.

(Primjena propisa)

- (1) U postupku utvrđivanja i prestanka statusa OOSI i OCŽR i statusa reprezentativnosti, kao i u postupku redovitog i izvanrednog nadzora, primjenjuje se Zakon o upravnom postupku, („Službene novine Federacije BiH), broj: 2/98 i 48/99), izuzev u dijelu postupka koji je odredbama ovog zakona posebno uređen.
- (2) Protiv rješenja u postupcima iz ovog zakona, ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (3) Organizacija koja ostvari pozitivan ishod u upravnom sporu za utvrđivanje statusa reprezentativnosti ne može ostvariti pravo na retroaktivno finansiranje po odredbama ovog zakona.
- (4) Finansiranjem sukladno odredbama ovog zakona, smatrat će se i finansiranje organizacije kojoj su eventualno dodijeljena sredstva u budžetskoj godini prije prestanka statusa reprezentativnosti.
- (5) U slučaju iz stavka (4) ovog članka, organizacija nije dužna vratiti dodijeljena sredstva.

VI - UDRUŽIVANJE

Članak 19.

(Udruživanje organizacija)

- (1) OOSI i OCŽR, kao i reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR, koje djeluju na razini općine, kantona i Federacije, mogu se međusobno udruživati i formirati koordinaciju, vijeće i dr. (daljnjem tekstu: organizacija udruga).
- (2) Za formiranje organizacije udruga potrebno je najmanje pet članica organizacija, predstavnica različitih vrsta invaliditeta.
- (3) Udruživanje iz stavka (1) ovog članka zasniva se i regulira sporazumom, u kojem se navode ciljevi, zadaci i odgovornosti udruženih organizacija.
- (4) Sporazum o udruživanju dostavlja se nadležnom ministarstvu iz članka 7. ovog zakona.
- (5) Organizacije koje se udružuju međusobno su ravnopravne, a udruživanje nije uvjetovano statusom reprezentativnosti.
- (6) Organizacija udruga ne može steći status OOSI i OCŽR.

Članak 20.

(Svrha udruživanja organizacija)

- (1) Svrha i uloga organizacije udruga je da kreira jedinstvenu platformu djelovanja svih udruženih organizacija i u tom smislu nastupa pred nadležnim državnim organima i međunarodnim organizacijama i institucijama, te ovim organima kada je to potrebno predlaže rješenja koja su u interesu populacije koju predstavljaju kao i predstavnike za sudjelovanje u radnim grupama i tijelima.
- (2) Interes organizacije udruga mora odražavati interese svih članica.

VII – REGISTAR

Članak 21.

(Uspostavljanje i vođenje registra)

Registar OOSI i OCŽR, kao i registar reprezentativnih OOSI i reprezentativnih OCŽR, u okviru postojeće elektronske baze podataka, uspostavlja Federalno ministarstvo, a vode nadležna ministarstva iz članka 10., stavak (1) ovog zakona.

Članak 22.

(Sadržaj registra)

- (1) Za svaku OOSI i OCŽR, u registar se obavezno unosi sljedeće:
 - a) zahtjev za utvrđivanje statusa i to:
 - 1) datum podnošenja,
 - 2) naziv i sjedište organizacije,
 - 3) ime i prezime osobe ovlaštene za predstavljanje i zastupanje,
 - 4) vrsta traženog statusa - OOSI i OCŽR ili reprezentativna OOSI i OCŽR,
 - 5) lista redovitih članova koja sadrži ime, prezime i jedinstveni matični broj svakog članka,
 - 6) vrsta i stepen invaliditeta svakog članka;
 - b) redni broj upisa;
 - c) rješenje o dodjeli statusa;
 - d) druga rješenja u vezi sa izmjenama utvrđenog statusa.
- (2) Sve promjene u podacima koji se vode u registru, organizacije su dužne prijaviti nadležnom ministarstvu, najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

Članak 23.

(Posebno reguliranje registra)

Federalni ministar rada i socijalne politike će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, posebnim aktom propisati način uspostave i detaljan sadržaj registra, aplikacioni obrazac redovitog članstva, kao i procedure vođenja i unosa podataka u registar OOSI, OCŽR, reprezentativnih OOSI i reprezentativnih OCŽR.

VIII – NADZOR

Članak 24.

(Nadležnost)

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrše nadležna ministarstva iz članka 10. stavak (1) ovog zakona, svako u okviru svoje nadležnosti.

Članak 25.

(Vrste nadzora)

- (1) Nadzor iz članka 24. ovog zakona, može biti redoviti i izvanredni.
- (2) Redoviti nadzor vrši se svake tri godine prema unaprijed utvrđenom planu koji donosi federalni, odnosno kantonalni ministar (u daljnjem tekstu: ministar).
- (3) Redoviti nadzor može se vršiti i sukcesivno tokom perioda od tri godine.
- (4) Izvanredni nadzor vrši se u svim slučajevima kada nadležno ministarstvo ima saznanja da određena organizacija djeluje u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.
- (5) Redoviti i izvanredni nadzor vrši povjerenstvo koje imenuje ministar.
- (6) Rješenjem o imenovanju povjerenstva, ministar određuje vrstu i način provođenja nadzora.

Članak 26.

(Način nadzora)

- (1) Redoviti i izvanredni nadzor sprovodi se kao:
 - a) neposredni nadzor – u sjedištu kontrolirane organizacije, direktnim uvidom u opće i pojedinačne akte, kao i sadržaj, način i uvjete njenog rada ili
 - b) posredni nadzor - uvidom u dostavljene podatke i dokumentaciju.
- (2) Nakon provedenog nadzora, povjerenstvo sastavlja zapisnik koji čini sastavni dio konačnog izvještaja, koji se po izvršenom cjelokupnom nadzoru dostavlja ministru.
- (3) Zapisnik povjerenstva o izvršenom nadzoru i rješenje ministra sa predloženim mjerama i preporukama dostavlja se organizaciji nad kojom je izvršen nadzor, a koja je dužna postupiti po istim, i u ostavljenom roku o tome organu nadzora predložiti dokaze.

IX – FINANCIRANJE

Članak 27.

(Sredstva za rad)

Sredstva za rad organizacija osiguravaju se iz izvora utvrđenih u članku 38. Zakona o udrugama i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02).

Članak 28.

(Proračunsko financiranje)

- (1) Reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR mogu se financirati iz proračuna, sukladno nivou organiziranja, i to:
 - a) iz proračuna općine – općinske reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR,

- b) iz proračuna kantona – kantonalne reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR,
 - c) iz proračuna Federacije – federalne reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR;
- (2) Financiranje se vrši putem javnog poziva, sukladno raspoloživim sredstvima za tekuću proračunsku godinu, a u svrhu potpore osnovnom funkcioniranju organizacije, radi izvršavanja programskih aktivnosti i zadataka.
- (3) Sukladno st. (1) i (2) ovog članka financirati će se one reprezentativne organizacije za koje se u postupku raspodjele sredstava po javnom pozivu utvrdi da ispunjavaju kriterije propisane u podzakonskom aktu iz članka 29. stavak (1) ovog zakona, i koji u postupku javnog poziva iz stavka (2) ovog članka ostvare najviši broj bodova na rang listi.

Članak 29.

(Posebno reguliranje financiranja)

Postupak, kriteriji, način raspodjele sredstava, prioriteti, namjena i svrha dodijeljenih sredstava, izvještavanje i obrasci izvještavanja, kontrola utroška kao i druga pitanja u vezi sa namjenskim utroškom sredstava, definirati će se posebnim podzakonskim aktom koji donosi ministar, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 30.

(Namjensko trošenje sredstava)

- (1) Organizacije su dužne dodijeljena sredstva trošiti sukladno namjenom utvrđenom u članku 28. stavak (2) ovog zakona.
- (2) Bliža namjena i svrha utroška sredstava, kao i međusobna prava i obveze korisnika i davatelja sredstava, definirati će se ugovorom.

Članak 31.

(Kontrola utroška)

- (1) Odgovorna osoba i organi upravljanja organizacije odgovorni su za namjensko trošenje sredstava i izvještavanje sukladno ovom zakonu i podzakonskim aktima te propisima o proračunskom i financijskom poslovanju.
- (2) Kontrolu namjenskog utroška sredstava vrši financijska služba nadležnog organa koji je dodijelio sredstva, sukladno propisima o financijskom i računovodstvenom poslovanju.
- (3) Izvješće o izvršenoj kontroli sadrži zaključak o činjenici da li su sredstva utrošena namjenski ili nenamjenski.

Članak 32.

(Nenamjensko trošenje sredstava)

- (1) U slučaju kada nadležna služba iz članka 31. stavak (2) ovog zakona, utvrdi da su sredstva utrošena nenamjenski, obavezno se vrši povrat tih sredstava.
- (2) Organizacija kod koje se utvrdi nenamjensko trošenje sredstava, gubi status reprezentativnosti danom objave rješenja o prestanku statusa u službenom glasilu.

X – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 33.

(Registracija)

- (1) U roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, nadležna kantonalna i Federalno ministarstvo će raspisati javni poziv za udruge građana koja su se do stupanja na snagu ovog zakona smatrala udrugama osoba sa invaliditetom ili udrugama civilnih žrtava rata, da se registriraju kao OOSI i OCŽR.
- (2) U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, nadležna kantonalna i Federalno ministarstvo će raspisati javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti OOSI i OCŽR.
- (3) Po isteku rokova iz st. (1) i (2) ovog članka, utvrđivanje statusa OOSI i OCŽR vršiti će se po pojedinačnim zahtjevima, a utvrđivanje statusa reprezentativnosti putem javnog poziva.

Članak 34.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O ORGANIZACIJAMA I REPREZENTATIVNIM ORGANIZACIJAMA OSOBA SA INVALIDITETOM I CIVILNIH ŽRTAVA RATA

I - USTAVNI TEMELJ ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama članka III.2.e/, u vezi sa člankom III.3.(3). Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da, federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

Prema odredbama članka III.2.e/ i članka III.3./1/ i /2/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su zajednički nadležni za socijalnu politiku /u koju oblast spada i zaštita osoba sa invaliditetom/. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (članak III.3.(4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III.4.j)).

Prema odredbama članka V.A.20./1/d/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom obvezuje države potpisnice da osiguraju učešće osoba s invaliditetom u donošenju svih važnih odluka. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je prepoznala značaj osnivanja organizacija osoba s invaliditetom, te je u tom smislu još u okviru Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), propisala da se u cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite osoba s invaliditetom i zadovoljavanja njihovih potreba, ovisno od vrste i stupnja invaliditeta, mogu osnovati udruge osoba s invaliditetom, kao udruge građana, koja, suglasno federalnom propisu o udruživanju građana, mogu osnovati osobe s invaliditetom same, ili ako to nije moguće zbog stepena invaliditeta, roditelji tih osoba, nastavno i drugo osoblje u ustanovama specijaliziranog obrazovanja i drugi građani. Također je propisano da nadležna tijela Federacije i kantona u utvrđivanju politike za ostvarivanje programa socijalne zaštite, trebaju ostvarivati suradnju sa udrugama osoba s invaliditetom. Obzirom da je Zakonom o udrugama i fondacijama Federacije BiH ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 45/2), propisano da udrugu mogu osnovati najmanje tri osobe, a prema istom su se osnivale i udruge osoba s invaliditetom, u proteklih petnaestak godina broj ovih udruga značajno se povećao. Osnovni razlog osnivanja jednog broja tih udruga bio je ostvarivanje šanse da apliciraju na dodjelu proračunskih sredstava, a da pri tome nisu ostvarivali ni osnovnu funkciju i ulogu zbog koje je njihovo osnivanje predviđeno. Obzirom da nije postojao propis kojim se uređuje osnivanje i rad organizacija osoba s invaliditetom i druga značajna pitanja u smislu njihove društvene specifičnosti, kao što su zagovaranje, predstavljanje i finansiranje, za organe koji imaju obavezu suradnje s ovim organizacijama u praksi se pojavio problem, prvenstveno u smislu finansijske potpore za osnovno funkcioniranje koje se udrugama osoba s

invaliditetom dugi niz godina dodjeljuje iz proračuna na svim nivoima vlasti, ali i u smislu predstavljanja i zastupanja stavova, kao i u procesima kreiranja i donošenja rješenja značajnih za populaciju osoba s invaliditetom. Potreba uređivanja ovog pitanja prepoznata je i u okviru Politike u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 76/08), te je i prvim strateškim dokumentom u oblasti invalidnosti - „Strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom u Federaciji BiH 2011-2015 godina“, planirano donošenje zakona o organizacijama osoba s invaliditetom. Obzirom da ova aktivnost nije izvršena, ista je planirana i u drugom, trenutno aktuelnom strateškom dokumentu - Strategija za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine (2016-2021).

Imajući u vidu značaj donošenja ovog propisa, kako u smislu uređivanja stanja u oblasti organizovanja i djelovanja organizacija osoba s invaliditetom, tako i u smislu izvršavanja obaveza propisanih UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom, koju je Bosna i Hercegovina potpisala i ratificirala, te ispunjavanju strateških planova i ciljeva, postoje opravdani razlozi za donošenje ovog zakona.

III - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

- 1) Člankom 1. Prednacrt, definira se predmet ovog zakona u smislu da isti uređuje cjelokupan postupak sticanja statusa organizacije osoba sa invaliditetom (OOSI), i organizacije civilnih žrtava rata (OCŽR), te reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR.
- 2) U članku 2. Zakona, dato je precizno značenje pojedinih pojmova koji se koriste u ovom propisu.
- 3) Člankom 3. do članka 6., definiše se djelatnost organizacija čiji je rad i djelovanje predmet ovog zakona, kao i njihovo područje i svrha djelovanja te zadaci koji su sastavni dio njihovih redovitih aktivnosti, a na temelju čega se u konačnici i vrši njihovo opredjeljenje kao organizacija OSI u odnosu na druga udruge na području Federacije BiH.
- 4) Člancima 7. do 10. propisuje se postupak sticanja statusa OOSI i OCŽR. Tako su člankom 7. precizirani organi kojima se podnose zahtjevi, a člankom 8. uvjeti koje organizacije moraju ispuniti, pri čemu je u pogledu predviđenih uvjeta+ napravljen izuzetak za teritorijalno manje kantone, te su za organizacije sa njihovog područja predviđeni „blaži“ uvjeti za ostvarivanje jednog od predmetnih statusa. Članak 9. definiše dokaze koje je potrebno dostaviti uz zahtjev za sticanje statusa, dok je člankom 10. propisan način odlučivanja po istom, u smislu da nadležni organ rješenje kojim se rješava po zahtjevu donosi na temelju prijedloga povjerenstva. Obzirom na različitu praksu i uređenost unutar pojedinih organa predviđeno je da ove komisije mogu biti formirane po potrebi, ili kao stalno tijelo sa određenim mandatom.
- 5) Uvjeti i postupak sticanja statusa reprezentativnosti propisani su člancima 11. do 15., predloženog teksta. U ovom dijelu predviđeno je da se status reprezentativnosti stiče u postupku javnog poziva, koji bi se redovito objavljivao svake tri godine. Predviđena je i mogućnost raspisivanja izvanrednog javnog poziva, u slučaju da određena organizacija izgubi već utvrđeni status. U članku 14. preciziraju se dokazi koji obavezno moraju biti dostavljeni pri apliciranju na javni poziv, dok članak 15. uređuje sam tok ovog postupka.

- 6) Članci 16. do 18. predstavljaju zajedničke odredbe koje se odnose na utvrđivanje prestanka oba statusa, kao i posljedice koje isto ima u točno određenim slučajevima. Tako je npr. za situaciju kada se organizaciji utvrdi prestanak statusa reprezentativnosti iz razloga jer nije opravdala dodijeljena joj sredstva, predviđeno da ista gubi mogućnost apliciranja po sljedećem redovitom javnom pozivu za utvrđivanje reprezentativnosti.
- U ovom dijelu predviđena je i primjena propisa o upravnom postupku, te se uređuju situacije u slučaju pokretanja upravnog spora, u smislu preveniranja eventualnih posljedica zbog dužine trajanja sudskih postupaka.
- 7) U člancima 19. i 20. Zakona, predviđena je mogućnost udruživanja organizacija na višem nivou, u cilju zastupanja interesa više vrsta populacija osoba sa invaliditetom, te omogućavanja njihovog zajedničkog nastupa pred različitim domaćim i međunarodnim organima.
- 8) Člancima 21. do 23., predviđa se uspostava registra OOSI i OCŽR i reprezentativnih OOSI i OCŽR, te navode podaci koje isti obavezno sadrži. Registar bi uspostavilo Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u okviru svoje postojeće elektronske baze podataka, a vodila pojedina ministarstva u dijelu iz svoje nadležnosti. Također je predviđena obaveza Federalnog ministra da svojim aktom precizira sva druga pitanja u vezi sa uspostavom, sadržajem i načinom vođenja registra.
- 9) Obzirom na stalne nedoumice u pogledu provođenja nadzora nad provedbom propisa, člancima br. 24. do 26., predviđa se vršenje nadzora nad primjenom ovog zakona. Tako se ovim odredbama preciziraju vrste nadzora, tok postupka i način njegovog izvršavanja.
- 10) Člancima 27. i 28., uređuje se financiranje organizacija, u smislu da se definiraju mogući izvori njihovog finansiranja, kao i da se iz proračuna mogu financirati reprezentativne organizacije, sukladno nivou organiziranja. Kako bi se izbjeglo stvaranje novih finansijskih obveza za sve proračunske nivoe, predviđeno je da se financiranje vrši putem javnog poziva, sukladno raspoloživim sredstvima.
- Također je propisano da se mogućnost financiranja ne odnosi na sve reprezentativne organizacije, već samo na one za koje se u postupku javnog poziva utvrdi da ispunjavaju predviđene kriterije za dodjelu sredstava te organizacije koje u postupku dodjele sredstava ostvare najveći broj bodova.
- 11) Člankom 29. predviđeno je da će se ova oblast detaljnije urediti posebnim podzakonskim aktom.
- 12) U članku 30. do 32., propisana je obaveza trošenja sredstava sukladno namjenom predviđenom ovim zakonom, način kontrole te postupanje u slučaju nenamjenskog utroška sredstava.
- 13) Člankom 33. predviđeno je da će se prva registracija za OOSI i OCŽR, izvršiti u roku od 30, odnosno za reprezentativne organizacije u roku od 60 dana, na temelju javnog poziva, dok će se daljnja registracija putem javnog poziva vršiti samo radi utvrđivanja statusa reprezentativnosti. Utvrđivanje statusa OOSI i OCŽR nakon prve registracije vršiti će se na temelju pojedinačnih zahtjeva.
- 14) Člankom 34. predviđeno je da ovaj propis stupa na snagu osmog dana od dana njegovog objavljivanja u Službenim novinama Federacije BiH.

IV – USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

U pogledu obaveze koja se odnosi na usklađivanje predmetnog Zakona sa pravnom tečevinom Evropske unije, ističemo da je analizom primarnih, sekundarnih te ostalih izvora prava EU, utvrđeno je da ne postoje mjerodavne odredbe sa kojima bi se vršilo usklađivanje.

V – FINACIJSKE IMPLIKACIJE PREDLOŽENOG PROPISA

Za provođenje ovog zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u Proračunu Federacije BiH.

Sukladno Pravilniku o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na proračun („Službene novine Federacije BiH“ broj 34/16), pripremljena je i dostavljena odgovarajuća Izjava o fiskalnoj procjeni uticaja propisa na proračun Federacije BiH i drugih proračunskih korisnika.

VI – OBRAZLOŽENJE PRIMJEDBI NADLEŽNIH ORGANA

Sukladno članku 37. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH, Ured za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije i Federalno ministarstvo finansija, dostavili su svoju saglasnost na predloženi tekst prednacrtu zakona bez primjedbi, odnosno primjedbe koje su imali, bile su formalnog karaktera i iste su otklonjene u toku postupka.

Svoju suglasnost dostavilo je i Federalno ministarstvo pravde uz primjedbu, koja se odnosi na primjenu članka 77. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05), u smislu da predloženi tekst prednacrtu zakona podrazumijeva postupanje koje je u suprotnosti sa istim.

Naime, u pojedinim člancima Prednacrtu predviđeno je da je podnositelj zahtjeva, odnosno udruga građana, uz sam zahtjev dužno dostaviti i određene dokumente, između ostalih i dokaz o registraciji kod nadležnog ministarstva pravde, a što je u suprotnosti sa naprijed spomenutim člankom u kojem se navodi da se u postupcima po zahtjevu građana ovakvi dokumenti o kojima se vodi službena evidencija pribavljaju po službenoj dužnosti.

Navedena primjedba nije prihvaćena iz razloga jer bi ovakvo postupanje izuzetno usporilo i otežalo proces registracije OOSI i OCŽR kao i reprezentativnih OOSI i OCŽR, u smislu dodatnog produživanja administrativnih postupaka radi njihovog pribavljanja, a u konkretnom slučaju se radi o dokazima koje podnositelj zahtjeva već posjeduje te mu dostavljanje istih ne predstavlja dodatno opterećenje.

Također, evidentno je da se naprijed navedeni član odnosi na građane kao fizička lica, te stoga nije do kraja jasno da li se primjenom istog mogu obuhvatiti i pravna lica što je slučaj kada je predmetni tekst prednacrtu zakona u pitanju.